

Становище

от професор д-р Дончо Хрусанов по конституционно дело

№ 9 от 2019 година

По повод искането от тричленен състав на Върховния административен съд за обявяване на разпоредбата на чл. 142, ал. 1 от АПК за противоконституционна представям следното становище.

Намирам искането за неоснователно поради следните причини:

Административните органи са длъжни да прилагат действащите в страната закони при издаването на всеки административен акт. Това изискване е пряко свързано с чл. 4 от Конституцията. Следователно, при издаването на своя акт неговият автор трябва да се е съобразява с изискването за съответствие с материалния закон според действащата в момента правна норма. Несправедливо е по-късно този акт да бъде отменен и по този начин да се упреква авторът му, че е издал незаконосъобразен акт. Известно е, че броят на отменените от съда административни актове е най-сериозния критерии за работата на администрацията. Колкото повече са отменителните актове, толкова по незаконосъобразно е работила администрацията. В случая обаче издаденият административен акт в момента на издаването му е бил перфектен. В момента на преценката относно неговата законосъобразност от съда законовата норма от съответния специален закон е вече обявена за противоконституционна. Това не значи, че актът не е бил перфектен по време на издаването си. Може би подобни аргументи са водили законодателят при определянето на момента за тази преценка и именно поради това съществува чл. 142, ал. 1 от АПК.

В същото време чл. 151, ал. 2 от Конституцията забранява, всъщност, на решенията на Конституционния съд да се придава обратна сила, поради което предвижда, че те важат само занапред. Това разрешение е в унисон със запазване на правната сигурност и доверието на адресатите на административни актове в закона. То брани и авторитета на администрацията в изложения по-горе смисъл – тя се е доверила на действаща в момента на издаването му правна норма.

Самият факт, че Конституцията предвижда действие на решението на Конституционния съд само занапред по никакъв начин не може да обоснове противоконституционност на чл. 142, ал. 1 от АПК.

Вярно е, и практиката го потвърждава, че е възможно материалноправните разпоредби да претърпят развитие, което да оказва влияние върху въпросите, разрешени с административен акт, чиято законосъобразност се преценява. Това развитие обаче няма обратна сила по силата на Конституцията и не следва да се отразява върху вече издадените актове. Точно това ни казва и чл. 142, ал. 1 от АПК.

Привличането на чл. 192а от АПК, за да се докаже липса на синхрон между този текст и чл. 142, ал. 1 от АПК е неправилно и неподходящо. Чл. 192а от АПК се отнася до общите административни актове, а чл. 142, ал. 1 – до индивидуалните. Освен това чл. 192а от АПК съвсем не е пример за подходящо разрешение, та да бъде „ пренасян „ и по отношение на индивидуалните актове. Първата част на текста предвижда преценката на съда относно компетентността на органа-автор да се прави в момента на издаването на акта, т. е. възприема разрешението на чл. 142, ал. 1 от АПК. Във второто изречение се предвижда преценката за съответствие на акта с материалния закон да се прави към момента на постановяване на съдебното решение. А към кой момент се прави преценката на останалите три изисквания за законосъобразност на всеки

административен акт, посочени в чл. 146 от АПК – форма, цел и производство текстът на чл. 192а не казва. Именно поради това той е неудачен пример за противоконституционност на чл. 142, ал. 1 от АПК и съвсем не е „ коренно различен подход „ на законодателя, на който следва да се позоваваме.

Намирам особеното мнение на съдийката Илиана Славовска за правилно и добре защитено.

Подкрепям разбирането, че последващо обявяване на разпоредба за противоконституционна с решение на Конституционния съд има действие занапред по силата на чл. 151, ал. 2 от Конституцията и не се отразява на законосъобразността на издадения преди това индивидуален административен акт, защото към датата на издаване на акта законът е действащо право.